

**การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2**

Curriculum management to propel ASEAN information and communication
technology of opportunity expansion school under the Lamphun Primary Educational
Service Area Office 2

วนิดา ทนุชิต ^{1*}
Wanida Tanuchit ^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร การใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศ การปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเปรียบเทียบการปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามเพศ เพื่อขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 9 คน ครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 9 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t - test) จำแนกตามเพศ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารพัฒนาครูโดยให้ครูได้อบรม ศึกษาดูงาน มีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม จัดให้มีห้องคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร เสนอหลักสูตรต่อคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาเห็นชอบ และจัดทำแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตร 2) การใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ครูได้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอนสร้างสื่อ สืบค้นข้อมูล ใช้สื่อการสอนจากเว็บไซต์ สื่อวีดิทัศน์จากยูทูป สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านไลน์ เฟซบุ๊ก และวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง 3) การปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่าด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองอาเซียน และด้านทักษะในการสื่อสาร ส่วนด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 4) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเพื่อขับเคลื่อนความเป็นประชาคมอาเซียนไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารหลักสูตร การขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

¹ หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹ The Master's Degree of Education, Educational Administration, Nation University

*Corresponding author. E-mail: wanida.25@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were studying the operation of the school curriculum management, the school curriculum implementation of the information technology teachers, the practice of Matthayom 3's students, and comparing the practice of Matthayom 3's students by gender for propelling the ASEAN Community in information and communication technology of opportunity expansion school under Lamphun Primary Education Service Area Office 2. The studied samples were 9 school administrators, 9 information technology, and 113 Matthayom 3's students in 2016 academic year. The research tools were the interview form and the questionnaire. The collected data were analyzed through the application of frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research results revealed that: 1) The school curriculum management by school administrators revealed that the school administrators supported and managed the personnel in training, studying tours, annual budgets allocation planning, computer rooms, internet network systems for school teachers, appointed the committees of curriculum construction, evaluated the school curriculum by the committees and administrators management the supervision planning, the supervision calendar, and controlled and followed the curriculum using, 2) the school curriculum implementation of the information technology teachers revealed that the school teachers understood in school curriculum, managed the learning process practically, taught the instruction media creating and the database searching, used the VDO media from websites for learning process, created and exchanged the network learning by Line and Facebook application, and the school teachers had authentic measurement and assessment, 3) the practice of Matthayom 3's students was rated at a high level as a whole. Considering the mean score of each aspect; creative technology implementation ability, pride in ASEAN population, communicative skills, and ASEAN knowledge were in descending order, and 4) The result of comparing the practice of Matthayom 3's students revealed that the different genders of studied samples were not different practice for propelling the ASEAN community.

Keywords: school curriculum management, propelling the ASEAN community, information and communication technology

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี จากกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลให้ หลายประเทศทั่วโลกต้องปรับเปลี่ยนไปตามกระแส อันหลากหลายประเทศต้องเร่งพัฒนาในด้านสังคม เศรษฐกิจ และพัฒนาคนให้มีศักยภาพสูงขึ้น สามารถ รู้เท่าทันและปรับตัวให้เข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มกันของประเทศในเอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 ที่รู้จักกัน โดยทั่วไปว่า อาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่ง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations หรือ ASEAN) ประกอบด้วย 10 ประเทศ คือ ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา อาเซียน ก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่าง ประเทศในภูมิภาค อำนวยไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความ

เจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกินดีอยู่ดีของประชาชนบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก (ณัฐวรินทร์, 2556)

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (information and communication technology : ICT) มีความสำคัญในบริบทอาเซียนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในแง่เป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญให้เกิดการรวมตัวในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านสังคมและเศรษฐกิจ บทบาทสำคัญในการช่วยอาเซียนให้บรรลุวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งคือการรวมเป็นตลาดเดียวสามารถทำได้โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT รวมทั้งการพัฒนาในด้านอื่นๆ อาทิ การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานสร้างสรรค์และนวัตกรรม การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่มีกฎระเบียบและมีมาตรฐานจะส่งผลให้อาเซียนกลายเป็นศูนย์กลางด้าน ICT และยังส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคอีกด้วย เพื่อเป็นการพัฒนาด้าน ICT อาเซียนได้มีการจัดทำแผนแม่บท ICT อาเซียน 2015 (ASEAN ICT Masterplan 2015 : AIM 2015) ซึ่งเป็นแผนระยะ 5 ปี เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เดือนมกราคม 2011 โดยคาดว่าจะได้เกิดผลลัพธ์ 4 ประการ คือ (1) ICT เป็นตัวขับเคลื่อนการเติบโตของประเทศสมาชิกอาเซียน (2) อาเซียนได้รับการยอมรับว่าเป็นศูนย์กลาง ICT ระดับโลก (3) เพิ่มคุณภาพชีวิตให้ประชาชนในอาเซียน และ (4) สนับสนุนการรวมตัวของอาเซียน

ดังนั้นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนจึงได้กำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อการพัฒนามนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ

การสื่อสารไว้หลายมาตรการ เช่น การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในเชิงบวก โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในทุกระดับการศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ตและอื่นๆ ทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตจึงเป็นสิ่งจำเป็นนำสารสนเทศในระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้จะเห็นว่าการที่ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนได้ตั้งความหวังเกี่ยวกับการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้า จากกระแสสังคมโลกจะต้องมีการกระจายข้อมูลข่าวสารเผยแพร่กันได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง จึงทำให้คนทุกคนต้องรู้เท่าทันและมีการเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงใน ด้านคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต วัฒนธรรมภาษาสากล และข้อมูลสารสนเทศในด้านการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

การศึกษาถูกกำหนดให้เป็นกลไกหลักในการพัฒนา ในการนำอาเซียนสู่ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและสังคม มีศักยภาพในการแข่งขันและมีอำนาจต่อรองกับภูมิภาคอื่น การขับเคลื่อนในมิติด้านการศึกษากำหนดเป้าหมายเพื่อก้าวสู่ประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน สร้างความร่วมมือด้านการศึกษาในภูมิภาค โดยเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาของประชาชนอย่างเท่าเทียม จนเกิดเครือข่ายเชื่อมโยงกันในภูมิภาค หลักสูตรจึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของแผน การศึกษาแห่งชาติที่ต้องการให้หลักสูตรช่วยพัฒนาบุคคลต่างๆ

ให้เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถและพัฒนาการในทุกๆ ด้าน การปฏิรูปหลักสูตรจึงเป็นสิ่งสำคัญในยุคประชาคมอาเซียนเพื่อเป็นการพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาและกระบวนการเรียนการสอนให้ทันสมัยทันยุคเทคโนโลยี การนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการศึกษาจะทำให้ประเทศชาติสามารถพัฒนาขึ้นได้เท่าเทียมกับอารยประเทศ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะต้องสอดคล้องกับยุคปฏิรูปการศึกษาครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนใหม่ให้ทันกับเหตุการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนจากยึดครูเป็นศูนย์กลางเป็นการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องมีสมรรถภาพทางคอมพิวเตอร์ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นคว้าหาความรู้ และการเรียนรู้ทางออนไลน์ ด้วยตนเอง การรับข้อมูลข่าวสารทางผ่านเทคโนโลยี เช่น อีเมล โลกโซเชียล เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง

จากบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 จำนวน 18 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนมากอยู่นอกเขตตัวอำเภอเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้กับนักเรียนที่อยู่ห่างไกลจากโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ได้มีโอกาสศึกษาต่อการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานนับเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตเพราะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนทั่วประเทศให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้น เพื่อให้ทันกับการปรับตัวต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีผลต่อ

การดำเนินชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541)

ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนบ้านแม่ทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะวิจัยการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 เพื่อจะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรของผู้บริหาร ว่าเป็นอย่างใด การใช้หลักสูตรของครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศ ว่าเป็นอย่างใด และการปฏิบัติตนของนักเรียนเพื่อขับเคลื่อนความเป็นประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้ นำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลหรือแนวทางในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 เมื่อผู้บริหารมีการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรเป็นอย่างดี มีการสนับสนุนส่งเสริม วางแผนอย่างเป็นระบบและจริงจัง จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและการใช้หลักสูตรของครูผู้สอนอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อครูผู้สอนมีการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพก็จะส่งผลต่อการเรียนรู้ความสามารถและการปฏิบัติของนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นผู้รู้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงและมีความสามารถทัดเทียมกับผู้อื่น ดำรงชีวิตอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ ยุคประชาคมอาเซียน อย่างมั่นคงและมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารเพื่อขับเคลื่อน ประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

2. เพื่อศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ ครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อขับเคลื่อน ประชาคมอาเซียน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

3. เพื่อศึกษาการปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อขับเคลื่อนความเป็นประชาคม อาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

4. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อขับเคลื่อนความเป็น ประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 จำแนกตามเพศ

สมมติฐานการวิจัย

1. การปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 เพื่อขับเคลื่อนความเป็นประชาคมอาเซียนด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียน

ขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 อยู่ในระดับมาก

2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มี สถานภาพทางเพศต่างกันมีการปฏิบัติ เพื่อขับเคลื่อน ความเป็นประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำพูน เขต 2 แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 โดยมีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- การดำเนินงานการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาของผู้บริหาร มี 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตร สถานศึกษา

- การใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอน เทคโนโลยีสารสนเทศ มี 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร
2. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้าง เครือข่ายการเรียนรู้
4. ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้

5. ด้านการวัดผลประเมินผล
- การปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียน
  2. ด้านทักษะในการสื่อสาร
  3. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์
  4. ด้านความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองอาเซียน
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 18 คน และครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 18 คน รวมทั้งหมด 36 คน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน 2

กลุ่มตัวอย่าง ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50 ของจำนวนโรงเรียน และทำการสุ่มแบบเจาะจง เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประหยัดเวลาค่าใช้จ่ายและเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 9 คน และครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 9 คน รวมทั้งหมด 18 คน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน 2 จำนวน 9 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ข้อมูลเชิงปริมาณ

ประชากร ประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 361 คน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน 2 จำนวน 18 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของจำนวนโรงเรียนตามกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและทำการสุ่มแบบเจาะจง เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 113 คน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน 2 จำนวน 9 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้ตอบแบบสอบถาม

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน 2 จำนวน 9 โรงเรียน รายชื่อโรงเรียนดังนี้ 1) โรงเรียนบ้านแม่เตย 2) โรงเรียนวัดวังหลวง 3) โรงเรียนบ้านห้วยหละ 4) โรงเรียนบ้านม่วงโตน 5) โรงเรียนบ้านหนองปลาสะวาย 6) โรงเรียนวัดบ้านดง 7) โรงเรียนบ้านปาง 8) โรงเรียนชุมชนบ้านป่าไผ่ 9) โรงเรียนบ้านปวงคำ (ประชาอุทิศ) ดัง (Figure 1)

วิธีการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารการใช้หลักสูตรของครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศและการปฏิบัติตนของนักเรียนเพื่อขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามสร้างขึ้นจากการศึกษา

conceptual framework

independent variable

dependent variable

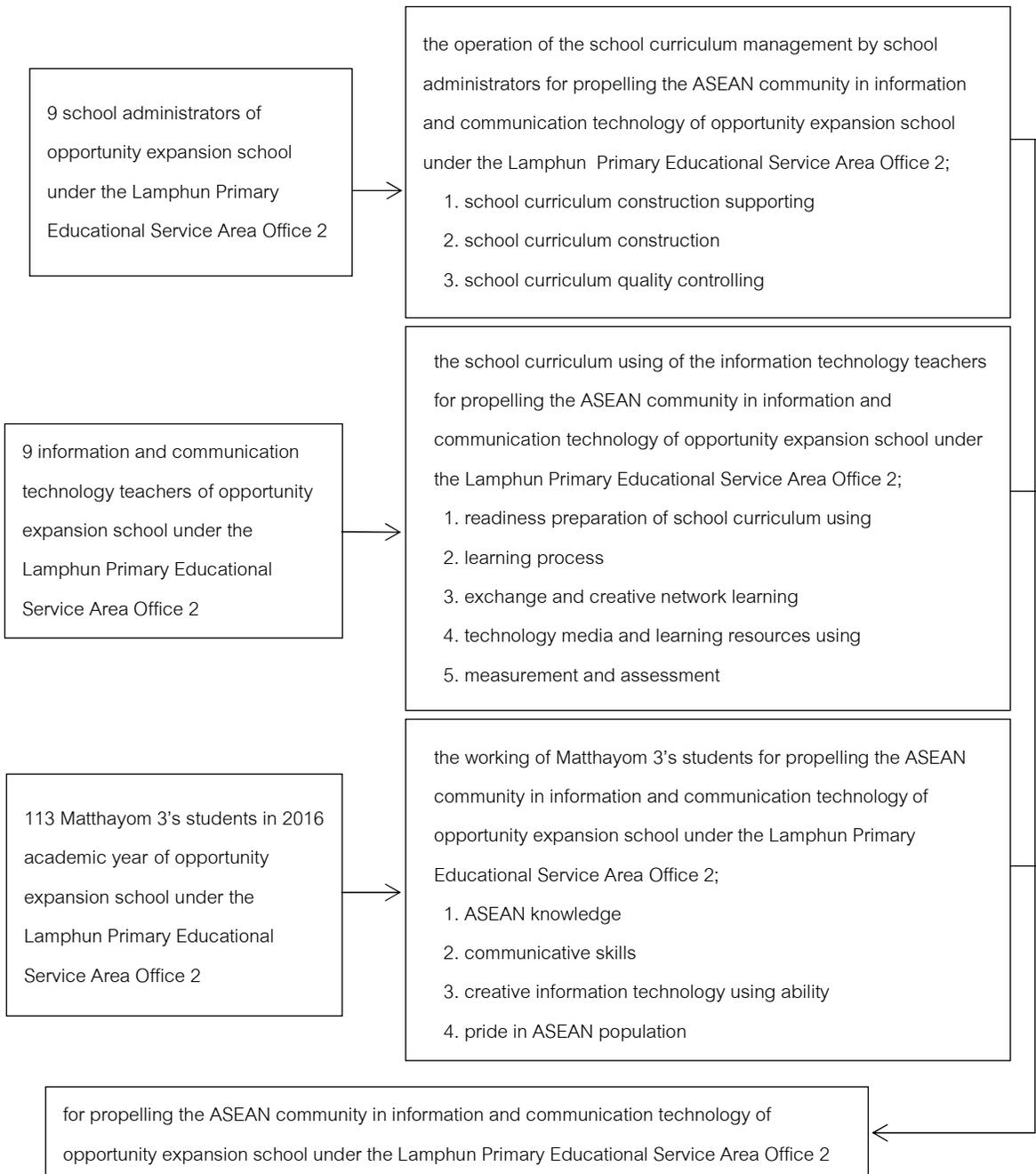

Figure 1 conceptual framework.

ตำรา เอกสาร และการทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ได้รับคำแนะนำโดยก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและนำแบบสอบถามไปหาค่า IOC ทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .944 แล้วจึงนำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ได้ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งหมด 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน ซึ่งมีเนื้อหาและรูปแบบดังนี้

ตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้การสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ วิทยฐานะ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารเพื่อขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา

ฉบับที่ 2 ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งเป็น 2 ตอน ซึ่งมีเนื้อหาและรูปแบบดังนี้

ตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้การสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ วิทยฐานะ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล

ฉบับที่ 3 ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งเป็น 2 ตอน ซึ่งมีเนื้อหาและรูปแบบดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อขับเคลื่อนความเป็นประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ด้านทักษะในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ ด้านความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองอาเซียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ได้มาดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามสถานภาพของผู้ให้ข้อมูลโดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ เสนอในรูปแบบตารางและวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้การประมวลค่าความถี่ของคำตอบและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ เสนอในรูปแบบตาราง วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean: $\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์การเปรียบเทียบการปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สถิติที่ใช้ คือ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) จำแนกตามเพศ

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ผลวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารเพื่อขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ที่มีค่าความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน คือ

1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารดำเนินการให้ครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้า

อบรม สัมมนา ศึกษา ดูงาน แลกเปลี่ยน ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการงบประมาณประจำปี ดำเนินการให้จัดซื้อสื่อวัสดุอุปกรณ์ ดำเนินการให้มีห้องคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ตที่เพียงพอ ดำเนินการจัดระบบการบริหารงานทางวิชาการที่จะส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน แต่การจัดสรรงบประมาณก็ยังไม่เพียงพอและบางโรงเรียนยังไม่มีครูผู้สอนที่มีความรู้เฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณตามจำนวนผู้เรียนซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีจำนวนผู้เรียนไม่มากจึงทำให้ได้จัดสรรงบประมาณน้อยและการจัดสรรตำแหน่งครูผู้สอนก็อาจไม่มีตำแหน่งว่างส่วนในการพัฒนาครูนั้นผู้บริหารอาจเห็นความสำคัญของครูผู้สอนว่าเป็นบุคลากรหลักในการนำหลักสูตรไปใช้และได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูเพื่อให้หลักสูตรเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารเองว่ามีหน้าที่จัดสรรงบประมาณและงานวิชาการซึ่งสอดคล้องกับหลักการของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ที่ระบุว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน สถานศึกษาจะต้องพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เน้นการสร้างความรู้เข้าใจแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการพัฒนาหลักสูตรโดยเฉพาะเน้นการพัฒนาครูผู้สอนซึ่งเป็นตัวจิ๊กสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้และสอดคล้องกับแนวคิดของพระราช (2547) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรได้แก่การจัดหางบประมาณมาสนับสนุน

การแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการ การเปิดโอกาสให้มีการตัดสินใจร่วมกัน การให้กำลังใจและข้อเสนอแนะอย่างเป็นกัลยาณมิตรและมีความเป็นประชาธิปไตย

2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โครงสร้างหลักสูตร ดำเนินการนำเสนอร่างหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระเบียบการวัดผลประเมินผลต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความเข้าใจในกระบวนการจัดทำหลักสูตรที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยเฉพาะคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรที่จะต้องพิจารณาร่วมกันเพื่อทำให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรุ่งนภา (2552) กล่าวถึงผู้บริหารโรงเรียนว่าจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการและมีความรู้ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานและหลักสูตร ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สามารถช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการตัดสินใจในทิศทางที่ถูกต้องเพื่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับบริบทความต้องการของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบตรวจสอบและประกันคุณภาพเป็นข้อมูลในการตัดสินใจและปรับปรุงการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุผลตามที่คาดหวังไว้ต่อไป

3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ พบว่าผู้บริหารดำเนินจัดทำแผนการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศ

กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตร แต่ไม่สามารถนิเทศได้ครบตามปฏิทินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีภาระงานที่มากทั้งเรื่องการประชุม อบรมสัมมนา จึงทำให้ไม่เป็นไปตามที่กำหนด แต่ก็มี ความเข้าใจในการนิเทศว่าเป็นเรื่องสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และเพื่อให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีคุณภาพ จึงควรมีการทำงานเป็นทีม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสันติ (2552) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งคือหน้าที่ในการนิเทศการศึกษา เนื่องจากการนิเทศการศึกษาเป็นงานที่แนะนำปรับปรุงให้ครูผู้สอนได้ทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอน เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ที่มีค่าความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน คือ

1. ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร พบว่าครูมีการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร มีการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้นจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่ดีทางการเรียนของผู้เรียนจึงให้ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ

ของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2554) กล่าวว่าในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตด้วยดีในประชาคมอาเซียน ต้องดำเนินงานทั้งระบบในสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน โดยงานวิชาการหรืองานจัดการเรียนรู้ถือเป็นงานหลัก เป็นงานที่จะส่งผลโดยตรงให้การจัดการศึกษามรรลุป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่าครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การสร้างสื่อ การสืบค้นข้อมูล การตั้งค่าระบบอินเทอร์เน็ต การบันทึกข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 23 (2) ระบุว่า ผู้เรียนต้องมีความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าและเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น จึงทำให้ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนการสอนให้เข้ากับยุคสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Richardson (2008) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ในการสอนโดยใช้ ICT เพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้ ICT ในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูและห้องเรียน พบว่าเมื่อครูมีการเปลี่ยนบทบาทการสอนโดยการบูรณาการใช้ ICT ในห้องเรียน และครูเกิดการปรับกลยุทธ์ในการใช้ ICT ให้นำสนใจมากขึ้น ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการใช้ ICT ในการสอนของครู นอกจากนี้ยังพบว่า ICT ทำให้โครงสร้างทางกายภาพของห้องเรียน เปลี่ยนแปลงไป

นักเรียนได้รับสารสนเทศจากห้องเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยการติดต่อสื่อสารกับบุคคล นอกห้องเรียนภายใต้การแนะนำและชี้แนะจากครู การจำกัดขอบเขตเนื้อหาวิชาและสถานที่ในการ เรียนลดลงบทบาทของครูก็เปลี่ยนจากที่มุ่งฝึกทักษะการเขียน การอ่าน มาเป็นการวิเคราะห์ สารสนเทศที่มาจากการใช้ ICT

3. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ พบว่าครูมีการติดต่อสื่อสารส่งข้อมูลต่างๆ ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต สร้างไลน์ กลุ่มเฟซบุ๊ก แต่ยังไม่มีการติดต่อสื่อสารกับภาคีเครือข่ายเพื่อนชาวต่างชาติ และยังไม่มีการสร้างสื่อเว็บไซต์เกี่ยวกับความรู้และอาเซียนเพื่อเผยแพร่ให้กับนักเรียนและผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนเห็นว่าการสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เกี่ยวข้องนั้นเป็นงานสำคัญที่จะทำให้เป้าหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้บรรลุผลได้ดียิ่งขึ้นซึ่งต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่การสร้างสื่อเว็บไซต์ครูผู้สอนอาจจะไม่มีเวลาในการจัดทำ เนื่องจากมีภาระงานที่มากและการสร้างเครือข่ายติดต่อกับชาวต่างชาตินั้นก็เป็นเรื่องที่ยากเนื่องจากเป็นเรื่องที่ไกลตัวและอาจไม่มีเพื่อนชาวต่างชาติไม่ถนัดภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ (2543) กล่าวไว้ถึงการปฏิรูปการศึกษา โดยการสร้างเครือข่ายว่า ความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายของสังคมที่เข้ามาผนึกพลังกันสานต่อปณิธานการปฏิรูปการศึกษาที่ตั้งไว้ให้สำเร็จ ทั้งความร่วมมือจากหน่วยงาน และบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปทุกระดับที่เกี่ยวข้อง การผสมผสานพลังจากทุกส่วนของสังคมให้เกิดเป็นเครือข่ายเพื่อขยายตัวและพัฒนาไปสู่ “ขบวนการปฏิรูปการศึกษา”

จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะมีผลต่อความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย หากสามารถสร้าง “เครือข่ายการปฏิรูปการศึกษา” ให้เกิดความเข้มแข็งและขยายตัวกว้างออกไปได้มากเท่าใด ก็ยิ่งเป็นการเพิ่มโอกาสที่การปฏิรูปการศึกษาจะประสบผลสำเร็จมากเท่านั้น ครูจึงอาจจะสังเกตเห็นว่าการจะสร้างเครือข่ายทางการศึกษาให้เกิดขึ้นนั้นจำเป็นที่ตนเองจะต้องมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่าย อันได้แก่ ชุมชน สังคม และภูมิภาคอาเซียน นั้นเอง

4. ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ พบว่าครูใช้สื่อการสอนจากเว็บไซต์ สื่อวีดิทัศน์ จากอินเทอร์เน็ต ยูทูป มีห้องคอมพิวเตอร์ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ มีระบบอินเทอร์เน็ต แต่บางครั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ก็เกิดการชำรุดทำให้ไม่เพียงพอสำหรับผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนเห็นว่าการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้นเป็นปัจจัยสำคัญมากที่จะทำให้การเรียนรู้อของผู้เรียนนั้นสัมฤทธิ์ผล เพราะสื่อการเรียนการสอนจะทำให้เกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ซึ่งสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้มากกว่าการฟังครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว ส่วนจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ไม่เพียงพอสำหรับผู้เรียนซึ่งเกิดจากการชำรุดนั้นครูผู้สอนจะต้องมีความรู้เบื้องต้นในการซ่อมบำรุง และควรตั้งงบประมาณไว้สำหรับซ่อมบำรุง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบาทหลวงประสิทธิ์ (2552) ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่าครูมีความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนมาก และต้องการสื่อที่ทันสมัย ต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน มีสีสันสร้างความสนใจของผู้เรียน ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ Chauvin (1998) ได้ศึกษาความสามารถในการบูรณาการอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนของครูที่อยู่ในแถบชานเมืองแห่งมลรัฐเท็กซัส ทั้งนี้จะศึกษาจากการยอมรับคุณค่าของอินเทอร์เน็ต การยอมรับในประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต และการยอมรับในประสิทธิภาพของอินเทอร์เน็ตที่จะส่งผลกระทบต่อบทบาทของครูในอนาคต ข้อค้นพบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือครูยังไม่ตัดสินใจยอมรับคุณค่าของอินเทอร์เน็ตในการนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน ครูยอมรับว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคในการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน ครูยอมรับว่ายังมี ปัญหาและอุปสรรคในการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน และครูยังไม่ตัดสินใจยอมรับว่าการบูรณาการอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนจะส่งผลกระทบต่อบทบาทของครู

5. ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่าครูมีการวัดผลประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง เน้นการปฏิบัติ ตรวจผลงาน มีการจัดทำแบบบันทึกผลการเรียนเป็นรายวิชาหรือ ปพ 5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนเห็นความสำคัญว่าการวัดประเมินผลนั้นถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสามารถบ่งบอกคุณภาพของผู้เรียน และคุณภาพของการศึกษาได้ เพราะหากมีการวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพแล้ว จะส่งผลให้ผู้เรียนและการศึกษามีคุณภาพตามไปด้วยนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสิริพัทธ์ (2546) กล่าวว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำ เพื่อจะได้ทราบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนั้นๆ ประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับการวัดและประเมินผลเป็นสิ่งที่ทำควบคู่กันไป เพื่อที่จะได้

เห็นพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ตลอดเวลา ครูผู้สอนควรวัดและประเมินผลผู้เรียนให้ครบทุกด้านทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติหรือคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งการวัดและประเมินจะมีประสิทธิภาพได้นั้นต้องมาจากการใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพนั่นเอง

ผลวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า

1. การปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อขับเคลื่อนความเป็นประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีระดับการปฏิบัติของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) (Table 1) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันคือ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์มีระดับการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด ($\bar{x} = 4.24$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับความรู้จากการจัดการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศอีกทั้งมีความสนใจในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกองวิจัยทางการศึกษา (2544) พบว่านักเรียนมีเจตคติในระดับมากต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาโดยเห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีประโยชน์ต่อการเรียน การเรียนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่น่าสนใจและเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน

รองลงมา คือด้านความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองอาเซียน มีระดับการปฏิบัติของนักเรียน ($\bar{x} = 4.08$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนอาจมีภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองอาเซียนเนื่องจากได้รับทราบถึงความสำคัญของประชาคมอาเซียนจากการจัดการ

เรียนรู้และแหล่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ เช่น เว็บไซต์โทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ (2556) ที่กล่าวว่าความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองอาเซียนคือการตระหนักและภูมิใจถึงความมีเกียรติและศักดิ์ศรีในการเป็นพลเมืองอาเซียนนำไปสู่การรวมพลังอย่างสร้างสรรค์ในภูมิภาคเพื่อให้เกิดสันติสุขและความเจริญ

และด้านทักษะในการสื่อสารมีระดับการปฏิบัติของนักเรียน ($\bar{x} = 3.94$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนอาจได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษในวิชาภาษาอังกฤษจึงทำให้มีความรู้พื้นฐานแต่อาจไม่สามารถสื่อสารด้วยการพูด เขียนและอ่านได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปองรัตน์ และปัญชลี (2553) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษให้มากขึ้น โดยเฉพาะทักษะการพูดและการอ่านนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สาม และต้องการภาษาอังกฤษจากสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายในชั้นเรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของสมเกียรติ (2554) ที่สื่อให้เห็นว่าการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นเรื่องจำเป็นทั้งในโลกปัจจุบันและอนาคต หลายประเทศในอาเซียนจึงดำเนินการพัฒนาขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน โดยเพิ่มการศึกษาภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศต่างๆ ในอาเซียน

ส่วนด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียนมีระดับการปฏิบัติของนักเรียนน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.72$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนอาจมีความรู้เพราะได้สืบค้นความรู้แต่อาจไม่ได้มีการสร้างสื่อและการแลกเปลี่ยนเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนอาจเป็นเพราะนักเรียนยังไม่มีเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของอรวรรณ (2554) พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนตามทฤษฎีสื่อมวลชนได้นำเสนอต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ แต่นักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาเชิงลึกเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานได้อย่างเสรี ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงของอาเซียน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามเพศ พบว่าโดยรวมและรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีระดับการปฏิบัติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนในวัยนี้มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาอาเซียน ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร การใช้อินเทอร์เน็ต สืบค้นข้อมูลข่าวสาร และการกระทำในสิ่งต่างๆ คล้ายกันไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือชายก็มีปฏิบัติที่ไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอมร (2556) พบว่าเพศชายมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อติดตามข่าวสารและสถานการณ์บ้านเมือง และใช้

เพื่ออ่านข่าวหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารออนไลน์มากกว่าเพศหญิง ขณะที่เพศหญิงส่วนใหญ่ใช้เพื่อผ่อนคลายความเครียด และใช้เพื่อติดตามข่าวสารบันเทิง ในส่วนของผลกระทบพบว่าวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นไม่แตกต่างกันว่า การใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ และส่งผลกระทบต่อปัญหาครอบครัว

สรุป

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร พบว่าด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมพบว่าดำเนินการให้ครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าอบรม สัมมนา ศึกษา ดูงาน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ จัดทำแผนปฏิบัติการงบประมาณประจำปี ให้มีห้องคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดำเนินการจัดระบบการบริหารงานทางวิชาการที่จะส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมพบว่าดำเนินการ

Table 1 Mean and standard deviation of Matthayom 3's students working as a whole and each aspect.

Matthayom 3's students working	working levels			
	$\bar{x}$	S.D.	output	order
1. ASEAN knowledge	3.72	0.73	high	4
2. communicative skills	3.94	0.64	high	3
3. creative information technology using ability	4.24	0.52	high	1
4. pride in ASEAN population	4.08	0.72	high	2
total	3.99	0.71	high	

(n =113)

แต่งตั้งคณะกรรมการ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร ดำเนินกำหนด วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โครงสร้างหลักสูตร ดำเนินการนำเสนอร่างหลักสูตรต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ โดยรวมพบว่า ดำเนินจัดทำแผนการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตร การใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร โดยรวม พบว่า ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสาร ประกอบหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมพบว่า จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์การสร้างสื่อ การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การตั้งค่าระบบ อินเทอร์เน็ต การบันทึกข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายโดยรวม พบว่ามีการติดต่อสื่อสารส่งข้อมูลต่างๆ ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต สร้างไลน์กลุ่ม เฟซบุ๊ก ด้านการใช้ สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้โดยรวม พบว่าใช้สื่อ จากเว็บไซต์ สื่อวีดิทัศน์ จากอินเทอร์เน็ต ยูทูป มีห้อง คอมพิวเตอร์ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ มีระบบอินเทอร์เน็ต ด้านการวัดผลประเมินผลโดยรวม พบว่ามีการ กำหนดเกณฑ์การประเมินผลตามมาตรฐานตัวชี้วัด มีการวัดผลประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง การปฏิบัติ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านพบว่าด้านความสามารถในการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความภาคภูมิใจในความ

เป็นพลเมืองอาเซียน ด้านทักษะในการสื่อสารตามลำดับ ส่วนด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อขับเคลื่อนความเป็นประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีระดับการปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ควรมีการจัดประชุม อบรม สัมมนาให้ความรู้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ ปฏิบัติงานสอนเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาทุกปี เพื่อสร้างความเข้าใจพัฒนา หลักสูตรและปรับโครงสร้างรายวิชาเพื่อขับเคลื่อน ประชาคมอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ ควรจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอสำหรับโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อพัฒนาด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี โอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้วยตนเองและความรู้ มากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารควรประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญ ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อน ประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารเพื่อระดมทรัพยากร งบประมาณจากทั้ง ภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาหลักสูตร จัดหา เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและ ควรรับย้ายครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศตรงตาม สาขาวิชาสาขาคอมพิวเตอร์โดยตรงหรือจัดจ้าง ครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศกรณีไม่มีครูที่มีความรู้

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ให้มากยิ่งขึ้น

3. ครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศควรมีการสร้างสื่อเว็บไซต์เกี่ยวกับความรู้และอาเซียนเพื่อเผยแพร่ให้กับนักเรียนและผู้อื่น ควรมีการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อติดต่อสื่อสารกับเพื่อนชาวต่างชาติเพื่อจะได้มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เช่น สื่อสารผ่านไลน์ เฟซบุ๊ก ทั้งที่อยู่ในประเทศไทยและต่างประเทศ และควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเครื่องคอมพิวเตอร์เบื้องต้นเพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554. แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ระดับประถมศึกษา. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- กองวิจัยทางการศึกษา. 2544. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา. รายงานการวิจัย. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2543. การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. ส. เอเชียเพรส, กรุงเทพฯ.
- ณัฐวรินทร์ โยธาภิรมณ์. 2556. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- บาทหลวงประสิทธิ์ ไหมเพียงวงศ์. 2552. การศึกษาปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนคาทอลิกในสังฆมณฑลนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- ปองรัตน์ ศรีสืบ และ บุญดี วาสนสมลสิทธิ์. 2553. การศึกษาความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ 2(3): 84-98.
- มหาวิทยาลัยทักษิณ, วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา. 2556. คู่มือการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมนิสิตสู่การเป็นพลเมืองอาเซียน.
- รุ่งนภา นุตราววงศ์. 2552. หลักสูตรอิงมาตรฐาน การพัฒนาสู่คุณภาพ. วารสารวิชาการ 4(12): 57-61.
- สันติ บุญภิรมย์. 2552. การบริหารงานวิชาการ. บุคพอยท์, กรุงเทพฯ.
- สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์. 2546. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. บุคพอยท์, กรุงเทพฯ.
- สมเกียรติ อ่อนวิมล. 2554. การใช้ภาษาอังกฤษและภาษาอื่นในภูมิภาคกับอนาคตของไทยในอาเซียน. บันทึกอาเซียน. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: <https://blog.eduzones.com/wigi/81880> (1 พฤศจิกายน 2559).
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ชวนพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- หรรษา นิลวิเชียร. 2547. การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานหลักการและการปฏิบัติ. ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี.
- อมร โต๊ะทอง. 2556. พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตผ่าน โทรศัพท์เคลื่อนที่ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ.
- อรวรรณ สีลวานิช. 2554. ความพร้อมของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน. สารนิพนธ์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- Chauvin, W.M. 1998. Perception of rural east Texas K-12 teachers regarding the integration of the internet into the classroom as a resource education technology, rural education. Texas A & M University, Texas.
- Richardson, C.R. 2008. Exploring the changes in teaching strategies enabled by internet and communications technology. Dissertation Abstracts International. (online). Available: <http://tspace.library.utoronto.ca/handle/1807/12995>. (30 November 2008).